

V Praze dne 12. června 2018

Zápis z jednání Rady vlády pro národnostní menšiny dne 21. května 2018

Jednání se uskutečnilo dne 21. května 2018 (13:00 – 15:30 hod.) v jednacím sále vlády, v budově Úřadu vlády České republiky (adresa: Strakova akademie, nábřeží Edvarda Beneše 4, Praha 1).

Přítomní členové Rady: Mgr. Martina Štěpánková (místopředsedkyně, náměstkyně pro řízení sekce lidských práv), Mgr. Petr Jäger, Ph.D. (náměstek sekce mezinárodní a ústavněprávní, ministerstvo spravedlnosti), Mgr. Václav Picl (ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy), Ing. Béla Szaló (maďarská menšina), MgA. Světlana Lazarová (bulharská menšina), Mgr. Lenka Kopřivová (chorvatská menšina), RNDr. Petr Rojík, Ph.D. (německá menšina), Mgr. Dariusz Branny (polská menšina), Ing. Alexej N. Keln (ruská menšina), Ing. Jaroslav Miňo (slovenská menšina), Živojin Vukadinović (srbská menšina), RNDr. Uyen Huu Pham (vietnamská menšina).

Hosté: Ing. Marie Bílková (ministerstvo financí; pověřena zastupováním), PhDr. Václav Appl (ministerstvo kultury; pověřen zastupováním), Mgr. Michaela Novotná (KPR; pověřena zastupováním), JUDr. Václav Henych (ministerstvo vnitra; pověřen zastupováním), Mgr. Michal Novák (ministerstvo práce, sociálních věcí; pověřen zastupováním), JUDr. Jiří Kalašník (ministerstvo zahraničních věcí), Mgr. Anastázie Kopřivová (ruská menšina), Mgr. Olga Mandová (ukrajinská menšina), PhDr. René Petráš (Právnická fakulta UK), PhDr. Aleš Dvořák (ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, Odbor předškolního, základního, základního uměleckého a speciálního vzdělávání), Jan Balog (Rada vlády pro záležitosti romské menšiny), Mgr. Jana Hajná (Magistrát hl. m. Prahy).

Omluvení členové: JUDr. Robert Pelikán (ministr spravedlnosti v demisi, předseda Rady), Mgr. Martin Dzingel (místopředseda Rady, německá menšina), Mgr. Adam Kalita (běloruská menšina), PaedDr. Evžen Delong (polská menšina), Štefan Tišer, Ivona Parčiová (romská menšina), Mgr. Dagmar Březinová (rusínská menšina), Bc. Adriano Mandilas (řecká menšina), Mgr. Naděžda Vokušová (slovenská menšina), Mgr. Bohdan Rajčinec (ukrajinská menšina), Ing. Petr Pavelek, Ph.D. (náměstek sekce 06, veřejné rozpočty ministerstvo financí), JUDr. Kateřina Kalistová (náměstkyně pro řízení sekce živého umění, ministerstvo kultury), JUDr. PhDr. Petr Mlsna, Ph.D. (náměstek ministra vnitra pro řízení sekce legislativy, práva, archivnictví a správních agend, pověřený řízením sekce veřejné správy), Mgr. Jana Hanzlíková (náměstkyně pro sociální a rodinnou politiku; ministerstvo práce a sociálních věcí), Ing. Ivo Šrámek (náměstek ministra; ministerstvo zahraničních věcí), Bc. Mgr. David Vávra (kancelář Veřejného ochránce práv), PhDr. Vít Dovalil (Ústav germánských studií, Filozofická fakulta UK), Mgr. Roman Lipták (KPR).

Úřad vlády: RNDr. Milan Pospíšil (tajemník Rady), PhDr. Renata Weinerová, CSc., Martin Martínek, M.A. (sekretariát Rady vlády pro národnostní menšiny), Mgr. Jiří G. Souček, Bc. Klára Jůnová, (kancelář Rady vlády pro záležitosti romské menšiny), PhDr. Mgr. Andrea Baršová Ph.D. (ředitelka odboru lidských práv a ochrany menšin).

Stážistky Oddělení kanceláře Rady vlády pro záležitosti romské menšiny a sekretariátu Rady vlády pro národnostní menšiny.

Přítomno	celkový počet	usnášeníschopnost
16 ¹	31	ANO

Jednání vedla místopředsedkyně Rady. K návrhu programu nebyly vzneseny žádné připomínky, Rada byla usnášeníschopná.

Členové Rady obdrželi dne 4. května t.r. s pozvánkou podklady k bodu 2, 4 a 5.

Program:

1. Prezentace výuky novodobé historie na ministerstvu školství, mládeže a tělovýchovy
2. Zpráva o situaci národnostních menšin v České republice za rok 2017
3. Informace o změně Statutu Rady (změna funkčního období člena Rady za národnostní menšinu a změna v povinnosti předkládat výroční zprávy vládě)
4. Schválení jednacího řádu Rady v souvislosti se změnou statutu (Změna čl. 7 odst. 3 jednacího řádu Rady ohledně předkládání Výroční zprávy o činnosti Rady vlády pro národnostní menšiny)

¹ V 15:10 přišel zástupce srbské menšiny. Tím se zvýšil počet přítomných na 17.

5. Výroční zpráva o činnosti Rady vlády pro národnostní menšiny v roce 2017
6. Jmenování členů Pracovní skupiny Funerálie za chorvatskou a ruskou menšinu
7. Dotační programy
8. Různé

1 PREZENTACE VÝUKY NOVODOBÉ HISTORIE NA MINISTERSTVU ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Při projednávání prvního bodu na minulém jednání Rady (o situaci v Letech u Písku) bylo přislíbeno prezentovat výuku novodobé historie na školách. Měla by být ukázána úloha nestátního sektoru, přiblížena připravovaná revize rámcových vzdělávacích programů, s důrazem na historii novodobých dějin, historii totality, včetně všech donucovacích a likvidačních táborů.

Systém výuky prezentoval Aleš Dvořák. Nejprve byl představen systém výuky dějepisu na základních a středních školách. Dějepis se vyučuje podle rámcových vzdělávacích programů (dále jen „RVP“), které vycházejí z decentralizované koncepce školství. Pro obory dějepis a občanská výchova je na 2. stupni základních škol souhrnná hodinová dotace 11 hodin týdně, přičemž každá škola si může svobodně určit, jak tato dotace bude rozvržena mezi oba předměty. Ředitel školy může tuto dotaci navýšit z tzv. disponibilních hodin, které má k dispozici, aby posílil předmět, který uzná za vhodný. 9 očekávaných výstupů z 34, v rámci rámcového vzdělávacího programu, je věnováno období novodobých (moderních) dějin, jedná se, procentuálně vyjádřeno, o 26 %. To znamená, že tyto programy nejsou upořádovány.

Na gymnáziích je situace obdobná. V rámci vzdělávací oblasti „člověk a společnost“ existuje určitá volnost v poměru hodin určených na dějepis a základy společenských věd. V prvních dvou ročnících gymnázií jsou oba předměty povinné, v dalších dvou letech jsou volitelné. Hlavní role ministerstva spočívá v oblasti metodické podpory, která se realizuje prostřednictvím metodického portálu.² Ten spravuje Národní ústav pro vzdělávání. Tento portál zároveň slouží ke komunikaci odborné pedagogické veřejnosti, jsou sdíleny příklady dobré praxe. MŠMT vydalo doporučení k výuce dějin 20. století, které bylo poprvé vydáno v roce 2009, později bylo aktualizováno v roce 2013. Doporučení se stalo metodickým vodítkem pro výuku dějepisu a zároveň zohledňuje zvláštní českou zkušenost s totalitními režimy.

V letošním roce ministerstvo podpořilo výuku soudobých dějin dotační výzvou na podporu neziskových organizací působících v regionálním školství. Jde o dotační projekt „Osmičková výročí 20. století“. Zároveň v letošním roce probíhá pokusné ověřování zájmu škol o systémovou spolupráci škol s paměťovými institucemi, resp. zájmu o jejich vzdělávací programy (na tento program bylo letos vyčerpáno 7 miliónů korun). Program byl ve spolupráci s ministerstvem kultury vyhlášen i na příští rok.

Od devadesátých let se traduje stereotyp, že se dějiny 20. století nevyučují. Důkazem toho, že se od té doby hodně změnilo, je zpráva z výzkumu Ústavu pro studium totalitních režimů z roku 2012. Součástí výzkumu bylo 1600 respondentů - učitelů dějepisu. Výsledky šetření ukázaly, že se situace v čase zlepšuje, což také souvisí s postupnou generační obměnou pedagogického sboru. V současné době započal Národní ústav pro vzdělávání s revizí rámcových vzdělávacích programů, a to po cca 12 letech tak. Revize je ve stádiu diskusí.

Bylo též zmíněno tematické šetření České školní inspekce (dále jen „ČŠI“) z roku 2016, které bylo zaměřeno na zmapování výuky dějin na 2. stupni základních škol a na středních školách. Šetření probíhalo jednak elektronickou formou (toho se zúčastnilo 971 ZŠ a 309 SŠ) a zároveň byla realizována prezenční inspekční činnost. Výsledky výzkumu jsou zveřejněny

² www.rvp.cz

na webových stránkách ČŠI. Ze závěru zprávy vyplývá, že při výuce dějin naprostá většina pedagogů učí žáky vyhledávat a zpracovávat informace, obhajovat vlastní názor a vést dialog pomocí argumentovaných úsudků. Učitelé velmi často využívají široké spektrum metod a forem práce, stejně tak výukové materiály z produkce USTR, organizace Člověk v tísni a dalších. Ke slabším stránkám patří nízká aprobovanost učitelů dějepisu, jak ČŠI při svém šetření zjistila. Pouze 28% učitelů na ZŠ má aprobační k výuce dějepisu, na středních školách je to jen 11%. Rozsah učiva doporučený rámcovým vzdělávacím programem připadá i učitelům nepřiměřený, protože se začíná pravěkem a na novodobé dějiny zbývá málo času i dotací. V rámci revize rámcových vzdělávacích programů je proto třeba se soustředit na obsah výuky. NVÚ má již připravenou podkladovou studii k revizi RVP a připravuje návrh obsahových změn. MŠMT připravuje změnu školského zákona, kdy v rámci tzv. neinvestičních nákladů, by školy mohly tyto prostředky používat např. i na dopravu do paměťových institucí. Na dotaz týkající se výběru vhodných výukových programů pro školy od nevládních organizací bylo upřesněno, že o výběru výukových programů z neziskového sektoru rozhoduje ředitel školy. Pokud by však projekt byl dotován z MŠMT, tak výběrová komise samozřejmě posuzuje i jeho odbornou kvalitu. Systémem revize povinně procházejí učebnice, jejichž obsah musí být v souladu s rámcovým vzdělávacím plánem a musí mít doložku ministerstva školství. Akreditací také procházejí vzdělávací programy pro učitele.

Diskutovalo se o článku Petra Zídka v Lidových novinách z 18. května t.r., kritizující zastaralý způsob výuky historie na českých školách. Na poznámku, že součástí výuky historie má být výchova k občanství prezentující zdůraznil, že historie se nevyučuje pouze v hodinách dějepisu, ale již od 5. třídy se promítá v předmětu „výchova k občanství“ nebo např. v zeměpisu (probírají se politické dějiny států).

V debatě byla vzpomenuta možnost testování žáků ze znalostí dějepisu formou soutěže, jako je např. matematický klokan (soutěž pořádá spolek Jednota matematiků a fyziků). MŠMT v současnosti podobný program nepřipravuje, ale jedná se o zajímavý námět. Učebnice vydávají soukromá nakladatelství, která si konkurují. MŠMT je posuzuje z hlediska souladu s RVP a souladu s ústavním pořádkem atd. Učebnice dále projdou i povinnými připomínkovými místy. Teprve potom ministerstvo může vystavit schvalovací doložku. Avšak školy mohou učit i podle materiálů, které nemají schvalovací doložku.

ČŠI poskytuje díky inspekční činnosti pravidelnou zpětnou vazbu o výuce historie na školách, ovšem o pravidelném testování žáků se zatím neuvažovalo. Bylo též poukázáno na velký rozdíl mezi školami i žáky ve velkých a malých městech (obcích). Na vsi mají velký význam regionální dějiny. V doporučení k dějinám 20. století se klade důraz na dějiny každodennosti a mikroregionů, díky čemuž žáci mohou pochopit velké dějiny skrz regionální historii.

Usnesení č. 212
Rady vlády pro národnostní menšiny
ze dne 21. května 2018
k bodu č. 1

Rada bere na vědomí prezentaci výuky novodobé historie ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy.

Hlasování:

ANO	NE	ZDRŽEL SE
17	-	-

2 ZPRÁVA O SITUACI NÁRODNOSTNÍCH MENŠIN V ČESKÉ REPUBLICE ZA ROK 2017

Z požadovaných podkladů sekretariát obdržel všechny od obcí, statutárních měst i krajů, všech resortů a všech národnostních menšin. Z podkladů chybí pouze vyjádření romské a srbské menšiny. Dokument byl připraven podle směrnice schválené Radou v prosinci 2013.

Byl projednán metodou *per rollam* Výborem pro dotační politiku a Výborem pro spolupráci s orgány samosprávy. Dílčí připomínky uplatnili zástupci chorvatské, polské a ruské menšiny, rovněž tak zástupce Ministerstva kultury a Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy. Samotný text Zprávy má 68 stran, přílohy pak 190 stran. Za zmínku stojí aktivita Rady, popsaná mj. v příloze 2 Zprávy, jde o pokus souhrnně přiblížit četnost historických hrobů obyvatel německé národnosti v ČR. V návrhu usnesení ke Zprávě je také na základě přílohy uloženo ministryni pro místní rozvoj ve spolupráci s ministryní financí najít finanční dotace pro obce, v jejichž obvodu se neudržované německé hroby nacházejí. Nyní probíhá meziresortní připomínkové řízení tak, aby byl dodržen termín předložení dokumentu vládě. Připomínky Rady budou zapracovány v rámci připomínkového řízení.

Usnesení č. 213
Rady vlády pro národnostní menšiny
ze dne 21. května 2018
k bodu č. 2

Rada doporučuje svému předsedovi, aby po zapracování připomínek členů Rady a po vypořádání meziresortního připomínkového řízení předložil vládě k projednání návrh Zprávy o situaci národnostních menšin v ČR za rok 2017.

Hlasování:

ANO	NE	ZDRŽEL SE
17	-	-

3 INFORMACE O ZMĚNĚ STATUTU RADY (ZMĚNA FUNKČNÍHO OBDOBÍ ČLENA RADY ZA NÁRODNOSTNÍ MENŠINU A ZMĚNA V POVINNOSTI PŘEDKLÁDAT VÝROČNÍ ZPRÁVY VLÁDĚ)

Odbor lidských práv a ochrany menšin připravil do meziresortního připomínkového řízení změny statutů příslušných poradních orgánů vlády. Důvodem bylo zrušení předkládání výročních zpráv poradních orgánů vládě vládou; v některých statutech bylo proto potřeba tato ustanovení zrušit. To není případ Rady vlády pro národnostní menšiny, která má tuto povinnost zahrnutu v jednacím řádu. Návrh změny statutu Rady se týká změny stanovení funkčního období jejích členů. Nově je stanoveno, že funkční období je čtyřleté, bez určení dalších podmínek. V praxi to znamená, že národnostní menšiny budou nominovat své kandidáty každé 4 roky a předseda Rady navrhne vládě ke jmenování příslušného kandidáta dle vlastního uvážení všech okolností. Umožní se tím mj. početně malým menšinám navrhnout opakování funkčního období i víckrát. Návrh je ve stadiu ukončení meziresortního připomínkového řízení a předání dokumentu pro jednání vlády. Z návrhu vyplývá, že bude nutné provést nominace u všech členů Rady. Teprve, až tento proces proběhne, bude předsedou Rady připraven návrh pro jmenování všech členů Rady za národnostní menšiny vládou. Tajemník Rady požádal zástupce národnostních menšin o zaslání aktualizovaného seznamu organizací, jimž budou zaslány příslušné nominační dokumenty, a to do konce května t.r. Informoval rovněž, že došlo ke změně ve způsobu obsazení postu tajemníka Rady.

Usnesení č. 214
Rady vlády pro národnostní menšiny
ze dne 21. května 2018
k bodu č. 3

Rada bere na vědomí informaci o změně statutu Rady vlády pro národnostní menšiny.

Hlasování:

ANO	NE	ZDRŽEL SE
17	-	-

4 SCHVÁLENÍ JEDNACÍHO ŘÁDU RADY V SOUVISLOSTI SE ZMĚNOU STATUTU

Změna jednacího řádu se týká způsobu předkládání Výročních zpráv všech poradních orgánů vlády. Dosud platila povinnost předkládat tento dokument vládě – kromě příslušného usnesení vlády č. 175 ze dne 20. února 2002 většinou právě na základě ustanovení statutu. Rada tento mechanismus měla zakotvený pouze ve svém jednacím řádu (čl. 7 odst. 3). Nově se bude Výroční zpráva po schválení Radou zveřejňovat pouze na webu. Návrh změny byl rozeslán členům Rady spolu s pozvánkou na toto jednání.

Usnesení č. 215

Rady vlády pro národnostní menšiny
ze dne 21. května 2018
k bodu č. 4

Rada schvaluje změnu článku 7 odst. 3 svého Jednacího řádu. Sekretariát bude zveřejňovat Výroční zprávu za uplynulý kalendářní rok na webu Rady po schválení Radou, a to každoročně do 31. května.

Hlasování:

ANO	NE	ZDRŽEL SE
17	-	-

5 VÝROČNÍ ZPRÁVA O ČINNOSTI RADY VLÁDY PRO NÁRODNOSTNÍ MENŠINY V ROCE 2017

Výroční zpráva o činnosti Rady vlády pro národnostní menšiny v roce 2017 byla připravena obvyklým způsobem sekretariátem a je připravena k projednání Radou. Pak bude – dle právě změněného Jednacího řádu Rady – zveřejněna na webu Rady. Návrh materiálu byl rozeslán členům Rady spolu s pozvánkou na jednání.

Usnesení č. 216

Rady vlády pro národnostní menšiny
ze dne 21. května 2018
k bodu č. 5

Rada schvaluje Výroční zprávu o činnosti Rady vlády pro národnostní menšiny v roce 2017 a ukládá sekretariátu zveřejnit ji na webu Rady.

Hlasování:

ANO	NE	ZDRŽEL SE
17	-	-

6 JMENOVÁNÍ ČLENŮ PRACOVNÍ SKUPINY FUNERÁLIE ZA CHORVATSKOU, MAĎARSKOU A RUSKOU MENŠINU

Sekretariát byl požádán o začlenění zástupkyň chorvatské a ruské menšiny do uvedené pracovní skupiny, a protože jde o menšiny, jež mají ve věci památky pohřbených svých členů své specifické potřeby, dává návrh na jejich jmenování. Jde o členku Rady za chorvatskou menšinu a hosta za ruskou menšinu). Vzhledem k aktuální potřebě maďarské menšiny v této věci požádal o nominaci člena Rady za maďarskou menšinu. Bylo tak hlasováno i o maďarské nominaci. Nominovaní se svou účastí v pracovní skupině souhlasí.

Usnesení č. 217

Rady vlády pro národnostní menšiny
ze dne 21. května 2018
k bodu č. 6

Rada doporučuje svému předsedovi, aby do pracovní skupiny pro řešení situace německých (a dalších) hrobů na českých hřbitovech jmenoval za chorvatskou menšinu Lenku Kopřivovou, za maďarskou menšinu Vojtěcha Szaló a za ruskou menšinu Anastázii Kopřivovou.

Hlasování:

ANO	NE	ZDRŽEL SE
17	-	-

7. DOTAČNÍ PROGRAMY ZAMĚŘENÉ NA NÁRODNOSTNÍ MENŠINY - MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY, MINISTERSTVO KULTURY A ÚŘAD VLÁDY

Rada je průběžně informována o dotačních programech pro národnostní menšiny, poté, co byla ukončena všechna výběrová řízení.

1. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

Dotační výběrové řízení programu na podporu vzdělávacích aktivit národnostních menšin bylo vyhlášeno 6. října 2017, žádosti byly podávány do 6. listopadu 2017 a 19. prosince ministerstvo zveřejnilo výsledky. Celkem se do programu přihlásilo 57 projektů, žádný z nich nebyl vyřazen po formální stránce. Komise se rozhodla podpořit 52 projektů, mezi které bude rozdělena částka 15 039 000,- Kč. V průběhu měsíce března byla příjemcům rozeslána rozhodnutí a finanční prostředky.

2. Ministerstvo kultury

Výběrová komise zasedala 20. února t.r. Do výběrového dotačního řízení bylo předloženo 67 projektů od 51 předkladatelů. Celkem byla požadována částka 16 864 350,- Kč. Komise doporučila ocenit 61 projektů od 46 předkladatelů v celkové výši 10 518 000,- Kč (včetně dotace pro Světový romský festival Khamoro). V loňském roce ministerstvo kultury poskytlo 9 435 000,- Kč. Komise se skládá ze 17 členů, zástupce běloruské menšiny není dlouhodobě zastoupen. V letošním roce končí funkční období zástupců chorvatské, maďarské a německé menšiny. Proto je třeba, aby na příštím jednání Rady byli nominováni noví zástupci těchto menšin. V průběhu měsíce března byla rozeslána rozhodnutí těm subjektům, jejichž projekty byly oceněny.

Zasedání výběrové dotační komise v dotačním programu podpory rozšiřování a přijímání informací v jazycích národnostních menšin či v převážné míře v jazycích národnostních menšin proběhlo 19. února t.r. a k podpoře bylo doporučeno 23 projektů. Dotace jsou vypláceny průběžně, bude rozdělena částka 20 850 000,- Kč.

3. Úřad vlády ČR

V Programu podpory implementace Evropské charty regionálních či menšinových jazyků, který administruje Úřad vlády, bylo plně podpořeno 14 žádostí z 15 navržených. Finanční prostředky již byly rozeslány. Úřad vlády chystá revizi směrnice o poskytování neinvestičních dotací v oblasti lidských práv. V souvislosti se zmíněnou novelou rozpočtových pravidel bude Úřad vlády koncem srpna realizovat seminář pro potenciální žadatele na téma dotačních pravidel. Členům Rady bude elektronicky rozesláno avízo o konání tohoto semináře.

8. RÚZNÉ

- **Seznam ruských, ukrajinských, běloruských a dalších hrobů na II. občanském hřbitově v Praze na Olšanech**

PSF v brzké době bude jednat s ředitelem Odboru památkové péče Ministerstva kultury.³

³ 15. června t.r. od 13:30 hod.

- **Praha srdce národů – pozvánka**

Rada byla pozvána na 20. ročník festivalu Praha srdce národů, který se koná ve dnech 23.-28. května 2018 v Praze.

- **Informace zástupce ruské menšiny v Radě o kauze „Fond 19/29 Grigorij Pasko“**

Rada byla informována o kauze Grigorije Paska, kritika politiky Kremlu. Bylo přislíbeno, že – ač se kauza netýká agendy Rady – věc bude předána k přešetření příslušným orgánům ministerstva vnitra.

- **Podnět k financování polských spolků pracujících s dětmi a mládeží**

Bylo tlumočeno znepokojení spolků polské menšiny pracujících s dětmi a mládeží nad administrativní zátěží dotačních programů zaměřených na národnostní menšiny. Po rozpravě sekretariát Rady nabídl, že podněty národnostních menšin, které zašlou členové Rady do konce května, zpracuje a předá dál.

- **Informace o věci ochrany osobních údajů (GDPR)⁴**

Na závěr byla Rada informována, že v souvislosti s GDPR budou občanští členové Rady a jejich výborů a pracovních skupin požádáni o souhlas se zpracováním některých jejich osobních údajů ve smyslu GDPR.

Předsedající poté jednání Rady ukončila.

Mgr. Martina Štěpánková v.r.

místopředsedkyně Rady vlády pro národnostní menšiny
náměstkyně pro řízení Sekce pro lidská práva

Zpracoval sekretariát Rady

⁴ NAŘÍZENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES (obecné nařízení o ochraně osobních údajů)